

การพัฒนาสังคมไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

นายสุรียนต์ หลาบหนองแสง**

การเปลี่ยนแปลงในช่วง 50 ปีของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา นับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 เริ่มจาก พ.ศ. 2504 มาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สิ้นสุดพ.ศ. 2554 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางก้าวหน้าและในทางเสื่อมถอย ซึ่งพอจะสรุปเรื่องสำคัญได้ คือ

ด้านประชากร มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 27 ล้านคน เมื่อพ.ศ. 2504 เป็น 67 ล้านคน ในพ.ศ. 2553 ซึ่งในขณะนี้คาดว่าจะมีจำนวนประชากรประมาณ 68 เกือบ 69 ล้านคน ประชากรของประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลับมีจำนวนลดลง

ด้านเศรษฐกิจ : การขยายตัว พึ่งพาปัจจัยภายนอกและยังมีปัญหาความยากจน

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ GDP (ในราคาคงที่ พ.ศ. 2531) เพิ่มขึ้นจากประมาณ 3 แสนล้านบาท ในช่วงแผนฯ 1 เป็นประมาณ 4.5 ล้านล้านบาท ในช่วงแผนฯ 10 ด้านรายได้ต่อหัว เพิ่มขึ้นจากประมาณ 3,000 บาทต่อคนต่อปี ในแผนฯ 1 เป็นประมาณ 150,000 ต่อคนต่อปีในแผนฯ 10 ด้านการออมรวมภายในประเทศ เพิ่มขึ้นจากประมาณ 16,000 ล้านบาท ในแผนฯ 1 เป็นประมาณ 2.7 ล้านล้านบาท ในแผนฯ 10 ประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน มีจำนวนลดลงจากประมาณ 23.7 ล้านคน เมื่อ พ.ศ. 2529 เหลือเพียงประมาณ 4.7 ล้านคน ในพ.ศ. 2552

การกระจายรายได้ ยังมีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยอยู่มาก กล่าวคือ พ.ศ. 2552 รายได้ของกลุ่มคนรวยได้สูงร้อยละ 20 มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 4.7 ของรายได้รวมของประเทศ

ด้านโครงสร้างการผลิตของไทย ที่เคยพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้ปรับมาเป็นการพึ่งพาภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น กล่าวคือ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 สัดส่วนรายได้ของภาคเกษตรมีประมาณร้อยละ 30 ของรายได้รวมของประเทศ มีสัดส่วนลดลงเหลือประมาณร้อยละ 9 ของรายได้รวมของประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนรายได้ของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16 ของรายได้รวมของประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 มาเป็นร้อยละ 42 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สัดส่วนที่เหลือเป็นรายได้จากภาคบริการและอื่น ๆ เศรษฐกิจของประเทศพึ่งพาการส่งออก ประมาณร้อยละ 80 ของรายได้ของประเทศ และจากการท่องเที่ยวประมาณร้อยละ 10 ของรายได้ของประเทศ ในพ.ศ. 2553 เศรษฐกิจของประเทศพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกประเทศมาก

การพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ต้องพัฒนาด้านคุณภาพ แม้ว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของไทยจะมีขั้นตอนและการดำเนินงานที่ช้ากว่าประเทศอื่น ๆ ในระดับการพัฒนาที่พอ ๆ กันหรือดีกว่า อุปสรรคประการหนึ่งมาจากวิธีบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และอีกประการหนึ่งคือความไม่ต่อเนื่องในทางการเมืองและการบริหารประเทศ รวมถึงการไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและผู้ให้บริการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามประเทศไทยถือได้ว่ามีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีครอบคลุมทั่วประเทศ โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญๆ ได้แก่ ระบบทางหลวง และทางหลวงชนบท รวมทั้งโครงข่ายถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน สร้างความสะดวกใน

*หัวหน้า สาขาวิชาการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนครพนม

การเดินทางและค้าขาย แต่คุณภาพถนนยังต้องการ การซ่อมบำรุงให้รวดเร็วสม่ำเสมอมากกว่าที่เป็นอยู่

ด้านการขนส่งทางอากาศ จัดได้ว่าอยู่ในระดับที่ดีมีสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินในภาคต่าง ๆ ของประเทศ เป็นโครงข่ายที่ดี สายการบินต่างประเทศหลายสายต้องการมาลงยังประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพและภูมิศาสตร์เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลาง การขนส่งทางอากาศในภูมิภาคนี้ แต่ประเทศไทยต้องมีความสงบ ปลอดภัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว นักลงทุน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งประชาชนคนไทยเอง ก็จะเกิดความก้าวหน้าและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาต่าง ๆ ในภูมิภาคได้อย่างแท้จริง

ด้านการขนส่งทางน้ำ มีท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบังและมาบตาพุด ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และการส่งออกของประเทศเป็นอย่างดีมาอย่างต่อเนื่อง การขนส่งทางน้ำยังมีโอกาสและศักยภาพที่สามารถนำไปพิจารณาพัฒนาให้ดีกว่าที่เป็นอยู่นี้ได้ โดยเฉพาะการขนส่งทางน้ำในประเทศ ในเวลาที่มีปัญหาการคาน้ำมันแพง ด้านระบบการขนส่งทางรางรถไฟไม่ได้พัฒนาให้ก้าวหน้าและอำนวยความสะดวกให้กับระบบโลจิสติกส์ของประเทศเท่าที่ควร ซึ่งบทบาทของระบบการขนส่งทางรางยังมีโอกาสและบทบาทสำคัญกับการพัฒนาประเทศอีกมาก ไม่ว่าจะเป็นรถไฟระหว่างเมืองรถไฟขานส่งมวลชนในเมือง รถไฟฟ้าความเร็วสูง ปัญหาสำคัญคือ วิธิตัด วิธบริหารจัดการวิธีการระดมทุน วิธีการทำงาน บทบาทภาคเอกชนในการเข้ามามีส่วนร่วมและประโยชน์ของส่วนรวม การเปลี่ยนแปลงต้องอยู่ในขั้นการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ ด้านระบบโทรคมนาคม และการสื่อสาร พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก นับตั้งแต่ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 7 ที่มีนโยบายให้สัมปทานกับภาคเอกชนมาลงทุนและให้บริการในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารที่กำลังมีบทบาทสำคัญ ระบบโทรคมนาคมและการ

สื่อสารที่มีประสิทธิภาพและค่าบริการจะถูกจะช่วยสนับสนุนระบบโลจิสติกส์ของประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการสร้างโอกาสพัฒนาความรู้ให้กับประชาชน

ด้านสังคม : เฝ้าระวังปัญหาด้านความเสื่อมถอยของวิถีไทย

คนไทยมีสุขอนามัยดีขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น นำไปสู่สังคมคนสูงอายุ ซึ่งต้องมีการเตรียมดูแลบริการทางสังคมในเรื่องนี้ให้ดีขึ้น การดำเนินชีวิตแบบสังคมเมืองมีมากขึ้น เนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจต้องหารายได้ ทำให้คนละทิ้งชนบทมาหางานทำในเมือง โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่เศรษฐกิจชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เมืองท่องเที่ยวหลัก ๆ ทำให้เกิดปัญหาความแออัด บริการสาธารณสุขโลก สาธารณูปการพัฒนาไปไม่ทัน มีลักษณะการพัฒนาที่ไม่กระจายไม่สมดุล

ด้านการศึกษา ในเชิงปริมาณ และการกระจายโอกาสให้คนมีการศึกษาได้พัฒนาก้าวหน้าไปมากในระดับการศึกษา แต่ในเชิงคุณภาพยังต้องการการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งคุณภาพครู และคุณภาพนักเรียน นักศึกษา ความจำเป็นที่จะพัฒนาให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ยังมีเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง อย่างมีความเข้าใจและอย่างต่อเนื่องอีกมาก ที่สำคัญต้องเน้นด้านคุณภาพ แต่ปัญหาสำคัญในสังคมไทยที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง และยังคงต้องการการแก้ไขอย่างต่อเนื่องคือ ความยากจนความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การให้โอกาสคนเข้าถึงทรัพยากรและบริการของรัฐ ความเป็นธรรมในสังคม ปัญหายาเสพติด และปัญหาคอร์รัปชัน มีความรุนแรงมากขึ้นระยะหลัง ๆ ทั้งปัญหาความเสื่อมถอยในศีลธรรม จริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การละเมิดกฎหมาย ความแตกต่างทางการเมือง ขาดความสามัคคีที่ปรากฏชัดมากขึ้น หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ปัญหาจะยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น จะทำความเสียหาย

ให้กับประเทศ และผู้รักษากฎหมายต้องทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นหนทางที่ช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ด้านการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อพึ่งพาตนเองได้ โดยพัฒนาแบบองค์รวม ได้รับการให้ความสำคัญนับตั้งแต่แผนฯ 8 เป็นต้นมา และได้รับการให้ความสำคัญ สนับสนุนมากขึ้นในแผนฯ 9 และแผนฯ 10 ทำให้มีการขยายผลออกไปอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอนค่อยเป็นค่อยไปขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละชุมชน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตทางหนึ่งที่ชุมชนเข้มแข็งยึดเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเองรองรับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม :

เสื่อมโทรมภัยธรรมชาติ การก่อกมลพิษ

สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ ลดลงจากร้อยละ 53 เมื่อ พ.ศ. 2504 เป็นร้อยละ 25 ในพ.ศ. 2545 ปัญหาป่าไม้เสื่อมโทรมและการบุกรุกที่ป่าเป็นปัญหาสร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชนภาครัฐปัญหามลพิษทางอากาศ ในเมืองที่แออัด และพื้นที่อุตสาหกรรมรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากพื้นที่อุตสาหกรรมมาตาพุดที่ก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนบริเวณนั้น การสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม ได้มีการรณรงค์มากขึ้นโดยเฉพาะการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในระดับเยาวชนการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติรุนแรงมากขึ้นยากต่อการคาดเดาและป้องกัน ปัญหาโลกร้อนส่วนหนึ่งมาจากฝีมือมนุษย์

ด้านการเมืองการปกครอง : ต้องส่งเสริมธรรมาภิบาลและสำนึกที่ดีเพื่อส่วนรวม

การเมือง เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีการเลือกตั้งและระบบการตรวจสอบนักการเมือง ประเทศต้องการนักการเมืองที่ดี มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ มีจิตสำนึกที่ดี เพื่อส่วนรวม และมีความรับผิดชอบสูงด้านระบบราชการ เปลี่ยนแปลงไปในทางกระจายอำนาจ

สู่ภูมิภาคมากขึ้น โดยมุ่งที่จะกระจายการพัฒนาและการทำงาน ยังไม่ได้ปฏิรูประบบราชการจากส่วนกลางให้สอดคล้องกับเจตนาการกระจายอำนาจเท่าที่ควร ต้องอาศัยผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความเข้าใจ ความกล้าหาญในการดำเนินการ ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิดวัฒนธรรม และค่านิยมเดิม ๆ ของระบบราชการที่ถูกปลูกฝังมาเป็นเวลานาน

ระบบรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงการดำเนินงานเป็นไปในเชิงธุรกิจมากขึ้น แต่ก็ยังมีอิทธิพลจากการเมืองและระบบราชการเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยังมีการดำเนินงานที่มีค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรแบบราชการเดิมทำให้บทบาทรัฐวิสาหกิจไม่ตอบสนองการให้บริการสาธารณะให้เป็นที่ด้วยดี มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรนอกจากนั้น ยังมีบางรัฐวิสาหกิจที่ภาครัฐยังต้องรับภาระหนักในการดูแลให้ดำเนินงานต่อไป

ภาคธุรกิจเอกชน ได้เปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่หลังวิกฤตการเงินเมื่อ พ.ศ.2540 โดยร่วมกันสร้างกรอบการทำงานที่ยึดหลักบรรษัทภิบาลที่ดี (ความซื่อสัตย์ สุจริต ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเป็นธรรม มีจริยธรรม) เป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น และมีระบบส่งเสริมขยายผลออกไปอย่างกว้างขวางเป็นการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนั้น ยังส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนมีบทบาทรับผิดชอบและช่วยเหลือสังคม ให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทรต่อกันและเป็นสังคมที่มีคุณภาพทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ร่วมกันกำหนดและสร้างค่านิยมของสังคมไทยในการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค พัฒนาร่วมกันเพื่อให้ภูมิภาคมีความเข้มแข็ง

กระบวนการพัฒนาความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค มีการดำเนินงานก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรมโครงสร้าง

พื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือเหล่านี้มีความจำเป็น ต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสงบสุขของประชาชนในภูมิภาค ประเทศไทยควรจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการให้มิบเทาพหน้าในการขับเคลื่อนการพัฒนา

ประเด็นท้าทายกับการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืนในอนาคตเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

การพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล มีภูมิคุ้มกันที่ดีสู่ความยั่งยืน จะดำเนินการให้เกิดขึ้นได้อย่างไร การพัฒนาให้เกิดความเป็นธรรม มีความสมดุลระหว่างเมืองและชนบท ทำอย่างไรจะสามารถดึงดูดจากเศรษฐกิจที่พึ่งพาดูดจากต่างประเทศมากเกินไป ให้หันมาพึ่งพภายใน ประเทศและกลุ่มความร่วมมือประเทศในภูมิภาคมากขึ้น ทำอย่างไรจะให้เกิดความสมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการดูแลอนุรักษ์ไม่ให้สิ้นเปลืองและหมดไป

การสร้างสังคมไทยให้มีความสามัคคี มีความสมานฉันท์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่ดี มีระเบียบวินัย มีความเอื้ออาทร และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม จะสร้างกันอย่างไร การมีการเมือง การปกครองที่มีธรรมาภิบาลที่ดี ถือเป็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

จะพัฒนา “คน” ส่วนใหญ่ให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์คิดชอบ ทำชอบ มีความรู้ ความสามารถ มีค่านิยมที่ดี มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี จะมีวิธีการอย่างไร ความพร้อมของประเทศไทย ที่จะรองรับการเปิดเสรีด้านเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน พ.ศ 2558 การเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจจะเกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มีความรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากขึ้น จะดำเนินการอย่างไร

ทิศทางการพัฒนาสังคมไทยเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

จากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้ ทำให้เกิดคำถามมากมาย เช่น ประเทศไทยมีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนหรือไม่ การเตรียมความพร้อมพลเมืองไทย เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 มีความพร้อมเพียงใด ซึ่งเราจะต้องมาทำความเข้าใจกันต่อไปเหมือนๆ กับทุกหนแห่งของประเทศไทย ทุกโอกาส ทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่สนใจเรื่องอาเซียนกันทั้งประเทศ ดังนั้นเราจึงมาทำความเข้าใจคำว่า อาเซียน กันต่อไป

อาเซียน คืออะไร?

“อาเซียน” อธิบายอย่างเป็นทางการได้ว่า คือ “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ที่ตัวย่อชื่อภาษาอังกฤษย่อได้ว่า “ASEAN” ซึ่งมาจากชื่อเต็มว่า “Association of Southeast Asian Nations” แต่แรกเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 อาเซียนเป็นสมาคมของประเทศสมาชิกจริง ๆ ซึ่งแรกเริ่มมีสมาชิกเพียง 5 ประเทศ คือ Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore และ Thailand จนถึงวันนี้อาเซียนได้สมาชิกรวมเพิ่มอีก 5 ประเทศ คือ Brunei Darussalam, Cambodia, Lao, Myanmar และ Vietnam (เรียงชื่อประเทศตามลำดับอักษรภาษาอังกฤษ) นั่นเอง

ประชาคมอาเซียนคืออะไร?

คำว่า “ประชาคม” ถูกใช้เรียกกระบวนการสร้างสัมพันธ์ในอาเซียนมาแต่แรกเริ่ม เมื่อมาถึงวันนี้อาเซียนปรับแนวทางมามุ่งสร้างทั้งรัฐและประชาชนพลเมืองของทั้ง 10 ประเทศให้หล่อหลอมความคิดร่วมกัน ใช้ชีวิตอยู่ร่วมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกันดูจะรวมทั้ง 10 ประเทศให้เป็นเสมือนประเทศเดียวกัน ในข้อเท็จจริงแล้วทุกประเทศยังคงเป็นประเทศเอกราชเช่นเดิม ดูแลบริหารปกครองประชาชนพลเมืองของตนเป็นสังคมประเทศตามเดิม แต่อาเซียนต้องการให้ทั้ง 10 ประเทศ

คิดร่วมกันใหม่ให้เราทั้งหมดหลอมรวมวิธีการดำเนินชีวิตทุกมิติให้เป็น 10 ประเทศ

ร่วมชะตากรรมเดียวกันเป็นหนึ่งประชาคม เรียกความสัมพันธ์ในภาพรวมทั้งหมดนี้ว่าเป็น “ประชาคมอาเซียน” แม้ว่าแต่ละประเทศยังแยกอยู่เป็นประเทศๆไป แต่ความรู้สึกนึกคิดและแนว นโยบายการปฏิสัมพันธ์กันในภูมิภาคให้ถือว่าทั้ง 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนรวมกันเป็น “หนึ่งประชาคม” เรียกว่า “ประชาคมอาเซียน” ให้พวกเราทุกคนในภูมิภาคช่วยกันทำงาน สร้างความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้เกิดความรู้สึกจริงๆให้ได้ว่าเราทั้งหมดเป็นประชาคมเดียวกัน มีความรู้สึกเป็นกลุ่มชาติ กลุ่มพลเมืองที่มีอัตลักษณ์ร่วมกัน มีแนวคิดแนวมองการณ์ไกลไปข้างหน้าร่วมเป็นหนึ่งเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้อาเซียนจึงสร้างคำขวัญเป็นหลัก นำทางว่าอาเซียนมี “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) อาเซียนตั้งเป้าไว้สูง แต่เป็นเป้าที่ไม่เกินเอื้อม จับต้องได้ ทำให้สำเร็จได้ และต้องการทำให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 หรือ ค.ศ. 2015 ให้จงได้ ดังนั้น

ในปีที่ประเทศไทยรับหน้าที่ประธานอาเซียน จากเดือนสิงหาคม 2551 ถึง เดือนธันวาคม 2552 อาเซียนได้ประกาศ “Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015” หรือ “แผนปฏิบัติการสู่ประชาคมอาเซียน 2009-2015” ซึ่งจัดแยกแผนงานสร้างประชาคมเป็น 3 เรื่องสำคัญพื้นฐาน คือ :

1. การเมืองและความมั่นคงอาเซียน
2. เศรษฐกิจอาเซียน
3. สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ทั้งสามเรื่องใหญ่นี้อาเซียนเรียกเป็นทางการว่า

เป็นสามเสาหลักหรือเสาหลักประชาคมอาเซียนในภาพรวมให้แข็งแกร่ง สามเรื่องสามเสาหลักนี้อาเซียนเรียกแยกเป็น 3 ประชาคมแยกย่อยช่วยค้ำจุนประชาคมอาเซียนในภาพรวมให้มั่นคง ทั้งสามเสาหลัก หรือสามประชาคมนี้เรียกรวมกันว่าเป็น “ประชาคมอาเซียน” โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 11 ก็ได้วางแผนพัฒนาประเทศไทยเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนครั้งนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ก็กับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กล่าวถึงแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาอาเซียนไว้ในแต่ละยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะเนื้อหาสำคัญ ดังนี้

เสาหลักของอาเซียน	ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	รายละเอียดการเตรียมความพร้อม
<p>ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC)</p>	<p>· ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค</p>	<p>ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัยที่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยะยาว จากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค โดย (1) พัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ เพื่อลดผลกระทบจากการเปิดเสรีและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบชายแดน การจัดระบบแรงงานต่างด้าว และการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ชัดเจน ตลอดจนการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล (2) เตรียมพร้อมรับภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน โดยพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาค เพื่อพร้อมรับต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยทางธรรมชาติ โดยการสร้างความยืดหยุ่นทางธุรกิจ เร่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อปกป้องธุรกิจ การค้า และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (3) ร่วมมือในการป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดของโรคภัยประเภทที่เกิดขึ้นใหม่ในโลกโดยสร้างศักยภาพในการเตรียมความพร้อมรับการดูแลด้านสาธารณสุข รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ</p>
<p>ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)</p>	<p>· ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน</p>	<p>· สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลก โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน เพื่อให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางความคิดและค่านิยม และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประชาคมอาเซียนร่วมกัน</p>
	<p>· ยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค</p>	<p>· ยกระดับการให้บริการด้านสุขภาพและบริการด้านสาธารณสุข ทั้งบุคลากรและมาตรฐานการให้บริการเพื่อก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาค (Medica Hub)เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนการยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและทักษะด้านภาษาเพื่อเตรียมความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน โดยไทยมีบทบาทนำในอาเซียนร่วมกับประเทศอื่นที่มีศักยภาพ</p>

เสาหลักของอาเซียน	ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	รายละเอียดการเตรียมความพร้อม
ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)	ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	การพัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน เพื่อประโยชน์ร่วมกันโดยเฉพาะความร่วมมือในการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัว รวมทั้งการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างยั่งยืน อาทิ ด้านทรัพยากรน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนสร้างแนวร่วมเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในเวทีระหว่างประเทศด้านการค้า การลงทุน และสิ่งแวดล้อม[๑๓]
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	· ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน	<p>จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพสนับสนุนการเตรียมความพร้อมรองรับการเปิดเสรีด้านแรงงานภายใต้กรอบความร่วมมือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเร่งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้มีการนำคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้แรงงานมีสมรรถนะและมีเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพที่ชัดเจน และนำไปประเมินค่าตอบแทนที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะอาชีพ และประสบการณ์ ตามกลไกตลาด</p> <p>· เตรียมความพร้อมคนไทยในการรับประโยชน์และลดผลกระทบที่จะเข้ามา พร้อมกับการเข้าออกของแรงงานอย่างเสรี สร้างโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการออกไปทำงานต่างประเทศ ยก ระดับทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านภาษาควบคู่กับการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมจากผลกระทบของการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี เร่งบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานการจ้างงาน การคุ้มครองแรงงาน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน</p>
	· ยุทธศาสตร์การสร้างความปลอดภัยและมั่นคงของอาหารและพลังงาน	· สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารที่มีต้นทุนต่ำ อันเป็นผลจากข้อตกลงการเปิดการค้าเสรี โดยสนับสนุนการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถให้เกษตรกรไทย สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้ตามมาตรฐาน พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยอาหารของสินค้าเกษตรและอาหารนำเข้า เพื่อป้องกันสินค้าที่มีคุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางในการ

เสาหลักของอาเซียน	ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	รายละเอียดการเตรียมความพร้อม
		<p>แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหารจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการปรับปรุงกระบวนการนำเข้าวัตถุดิบมาแปรรูปให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะประชาคมอาเซียน ในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ความร่วมมือในการผลิต การจัดตั้งระบบสำรองข้าวฉุกเฉิน ปรับปรุงกฎระเบียบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน</p>
	<p>· ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้</p>	<p>· พัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและบริการในภูมิภาคอาเซียนบนฐานปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p>
<p>· ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค</p>		<p>· พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนที่พัฒนาต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ขีดความสามารถของบุคลากรและผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและความสามารถในการสกัดกั้นแรงงาน ยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายข้ามแดน โดยคำนึงถึงศักยภาพด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ และความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงระหว่างประเทศตามแผนแม่บทการเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนและยุทธศาสตร์ในภาพรวมอื่นๆ ผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการโดยพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วน เศรษฐกิจภาคการผลิต อุตสาหกรรมแปรรูป รวมทั้งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ยกกระดับการให้บริการด้านสุขภาพและบริการสาธารณสุข ทั้งบุคลากรและมาตรฐานการให้บริการเพื่อก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาค เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และกำหนด</p>

เสาหลักของอาเซียน	ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	รายละเอียดการเตรียมความพร้อม
		<p>มาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ในลักษณะเกื้อกูลกันผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการเปิดการค้าเสรี และกำหนดแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น โดยเร่งปฏิรูปกฎหมาย เศรษฐกิจ และกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนอย่างเป็นธรรม และผลักดันให้มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่ ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรี เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง จัดทำกรอบแนวทางมาตรการตามกฎหมาย เพื่อสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายของผู้ปฏิบัติให้มีความเป็นเอกภาพและเสมอภาค ตลอดจนพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายใหม่ ๆ ที่รองรับการเปิดเสรีทางการค้า</p> <ul style="list-style-type: none"> · เสริมสร้างความร่วมมือที่ีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม[๒๔]
	<p>ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน</p>	<ul style="list-style-type: none"> · จัดตั้งและพัฒนากองทุนคาร์บอน เพื่อเป็นแหล่งรับซื้อคาร์บอนเครดิตและคาร์บอนออฟเซ็ทในประเทศ ตลอดจนการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง ASEAN Carbon Market ของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน · เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้าและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะมาตรการภาษีที่เก็บกักสินค้าข้ามพรมแดน (Border Tax Adjustments: BTAs) ตามบทบัญญัติของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) ซึ่งอาจนำมาใช้ในการเก็บภาษีคาร์บอน ณ จุดผ่านแดน การบังคับซื้อใบอนุญาตปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเก็บภาษีคาร์บอนกับสินค้านำเข้า และการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการฉลากคาร์บอน ฉลากแสดงข้อมูลการใช้น้ำ (Water Footprint) เป็นต้น

จากตารางได้แสดงแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ทั้งนี้ การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้ระบุไว้โดยละเอียดในยุทธศาสตร์

การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ความว่า “สร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผลักดันให้ไทยมีบทบาทนำที่

สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการ ได้แก่

(1) พัฒนาศักยภาพในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ ภาคการผลิต อุตสาหกรรมแปรรูป รวมทั้งผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องประชาคมอาเซียนให้ได้รับข้อมูลและ ศึกษากฎระเบียบและข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจ ชัดเจน เพื่อให้มีความรู้และมีสมรรถนะในการแข่งขันใน ระบบเสรี เพื่อเตรียมความพร้อมของธุรกิจ ตลอดจน แนวทางการขยายตลาดตามโอกาสและข้อตกลงใหม่ๆ ที่ จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งมีระบบการเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับ ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างและการแข่งขัน

(2) ยกระดับการให้บริการด้านสุขภาพและ บริการด้านสาธารณสุข ทั้งบุคลากรและมาตรฐานการให้ บริการเพื่อก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ ของภูมิภาค (Medical Hub)

(3) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับ สากล ตลอดจนยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและทักษะ ด้านภาษาเพื่อเตรียมความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน โดยไทยมีบทบาทนำใน อาเซียนร่วมกับประเทศอื่นที่มีศักยภาพ

(4) กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพ สินค้าและบริการ เพื่อป้องกันสินค้าและบริการนำเข้า ที่ไม่ได้คุณภาพ ซึ่งอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สิน และก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการกำหนดคุณสมบัติของแรงงานนำเข้า เพื่อให้ ได้แรงงานที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการ”

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคในระยยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้ระบุถึงบทบาทการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคม อาเซียน จากลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจและ ศักยภาพของแต่ละภาค โดยได้กำหนดแนวทางการ

พัฒนาเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ กรอบความร่วมมือเศรษฐกิจประชาคมอาเซียนดังนี้

(1) ภาคเหนือ พัฒนาเชื่อมโยงสู่กลุ่มประเทศ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน (GMS) และกลุ่มเอเชีย ใต้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ ตามแนวเหนือ-ใต้ (NSEC) และแนวตะวันออก- ตะวันตก (EWEC) รวมทั้งเชื่อมโยงสู่เมียนมาร์ และเอเชีย ใต้ผ่านทางพรมแดนตะวันตกของภาคเหนือ (WEST GATE) โดยเร่งพัฒนาระบบโลจิสติกส์ โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง สร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการขนาด กลางขนาดเล็ก รวมทั้งกำหนดมาตรการในการป้องกัน และลดผลกระทบเชิงลบจากการเปิดเสรีทางการค้า

(2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เร่งต่อยอด และใช้ประโยชน์จากความตกลงต่าง ๆ ในกรอบความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนา เมืองชายแดนและด่านชายแดน ได้แก่ มุกดาหาร หนองคาย นครพนม และอุบลราชธานี ให้เป็นประตู การค้า การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่ม น้ำโขง และพัฒนาจังหวัดอุดรธานีและสกลนครให้เป็น เมืองสนับสนุน การเป็นประตูการค้าเชื่อมโยงกับกลุ่ม อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและเอเชียตะวันออก พร้อมทั้ง พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานรองรับสะพานข้ามแม่น้ำ โขงแห่งที่ 3 ที่จังหวัดนครพนมเช่น คลังสินค้า สถานี จอรถสินค้า

(3) ภาคกลาง เป็นประตูการค้าและการขนส่ง เชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยพัฒนา ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการ ให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณเขตเศรษฐกิจ ชายแดน การใช้เมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้า การ ลงทุนและการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดย สนับสนุนโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตนิคม อุตสาหกรรมทวายผ่านจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็น โครงการร่วมมือระหว่างไทยกับเมียนมาร์ โดยพัฒนาโครง

ย้ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวาย ท่าเรือแหลมฉบัง และประเทศอื่นในภูมิภาค

(4) ภาคใต้ พัฒนาโดยใช้กรอบความร่วมมือระหว่างไทย-มาเลเซีย (JDS) และกรอบความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดจีน-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) โดยพัฒนาเมืองชายแดนและเขตเศรษฐกิจชายแดน เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาด่านในจังหวัด สงขลา สตูล ยะลา และนราธิวาส เป็นประตูการค้า การท่องเที่ยวและขนส่งกับมาเลเซียและสิงคโปร์ พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนสะเดา บุคิตกายูฮิดัม เชื่อมโยงกับเขตการพัฒนาเศรษฐกิจของมาเลเซีย พัฒนาทางหลวงพิเศษ (Motor Way) สายหาดใหญ่-ชายแดนมาเลเซีย รวมทั้งพัฒนาทักษะด้านภาษาและฝีมือแรงงานให้พร้อมรองรับ การเปิดเสรีทางการค้า การลงทุนและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จะเห็นได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558 ไว้ครอบคลุมทั้งมิติด้านความมั่นคง สังคม-วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเสาหลักของประชาคมอาเซียน แม้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จะไม่ได้กำหนด “ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ไว้เป็นการเฉพาะก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “แนวทางปฏิรูปประเทศไทย ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง” ซึ่งเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2554 โดยได้เสนอแนะให้รัฐบาลเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปีพ.ศ. 2558 ซึ่งจะส่งผลกระทบในด้านบวกและด้านลบต่อประเทศไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประเทศไทยยังมีผลผูกพันให้ต้องเปิดเสรี ในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายเงินทุน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ และการ

ดำเนินงานตามความร่วมมือรายสาขาอื่นๆ เช่น ความร่วมมือด้านเกษตรอาหารและป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพยากรพลังงาน เป็นต้น

ดังนั้น การปฏิรูปทุกด้านควรมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประเทศไทย ต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์ ประเมินศักยภาพจากการเปิดเสรีในหลายๆ ด้าน การใช้ประโยชน์ และเตรียมความพร้อมรับมือจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และสร้างกลไกในการเยียวยา หรือมาตรการสนับสนุนต่างๆ ขึ้นมารองรับ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับภาคเอกชน และภาคประชาชนให้มีความพร้อมในการรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเช่น ควรจัดตั้งคณะทำงาน หรือหน่วยงานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับภาคเกษตรที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จะนำไปสู่การกำหนดแผนกลยุทธ์ หรือแผนปฏิบัติการของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ทั้งในส่วน ของประโยชน์ที่จะได้รับจากประชาคมอาเซียน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากประชาคมอาเซียน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนบังเกิดผลในทางปฏิบัติ

นับเป็นความโชคดีของประเทศไทยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานคำสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกๆ ระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง

และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล และยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานของหลักการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในอันที่จะมุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้มีความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการ และเป็นองค์รวม และยึดวิสัยทัศน์ประเทศไทย พ.ศ. 2570 ที่ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง และแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

สรุป

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันทำให้นักคิดเพื่อการพัฒนาทั้งหลายได้เห็นถึงจุดแข็งจุดอ่อนด้านการพัฒนาของสังคมไทย โดยเฉพาะด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่จะปรับกลยุทธ์กันอย่างไร เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อยู่เสมอ

ซึ่งประเทศไทยเราก็มีการปรับกันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ก็ได้กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน พ.ศ. 2558 ไว้ครอบคลุมในทุกมิติทั้งด้านความมั่นคง สังคม-วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ได้แก่ รัฐบาล ราชการส่วนกลางกระทรวง/กรมกลุ่มจังหวัด/จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมธนาคารไทย สภาอุตสาหกรรม หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว สมาคมผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษาทุกระดับ องค์กรพัฒนาเอกชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรอาสาสมัครต่างๆ สภาชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ประชาคมหมู่บ้าน ฯลฯ จะต้องร่วมมือกันในการแปลงแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนในการพัฒนาประเทศ และลดผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

และเห็นด้วยกับนักวิชาการหลายๆ ท่านที่คนไทยจะต้องน้อมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้มาประยุกต์ใช้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กล่าวคือ การใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียนอย่าง “พอประมาณ” ไม่เอาไรต์เอาเปรียบชาติสมาชิกอาเซียนอื่น แต่ต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อก้าวเดินไปในนามของอาเซียน การเตรียมความพร้อมอย่าง “มีเหตุผล” เพื่อให้ “มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ภายใต้เงื่อนไขความรู้ คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมที่มีความก้าวหน้าอย่างสมดุล ความมั่นคง และยั่งยืนตลอดไป

และขอจบด้วยข้อคิดจาก... พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาส

วันเฉลิมพระชมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา
พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517

(สำนักงานกปร. /2547:8) พระราชทานว่า

...คนอื่นจะว่าก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัย
เมืองไทยเซย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ทันสมัยใหม่ แต่เราพอมิ
พอกินและขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย

พอยู่พอกันมีความสุขและทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้ง
ปณิธานในทางนี้ที่จะให้คนไทยอยู่แบบพอยู่พอกิน
ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอดแต่ว่ามีความพอยู่พอกิน มี
ความสุขเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความ
พอยู่พอกินได้ก็จะยอดยิ่งยวดได้

เอกสารอ้างอิง

- ชนากร สังเขป. (2555). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2548). การพัฒนาสังคม : แนวคิด ทฤษฎี และยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลง. *วารสาร
การศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 1(1), 1-16.
- สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (2554). เข้าถึงได้จาก: [http://th.wikipedia.org/wiki/สมาคม
ประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้](http://th.wikipedia.org/wiki/สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้). (วันที่ค้นข้อมูล 1 ตุลาคม 2555)
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2553). *ประชาคมอาเซียน(ASEAN Community)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่าง
ประเทศ. กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2553). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคืออะไร มีเป้า
หมายอย่างไร และ ไทยได้ประโยชน์อย่างไร*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
ชาติ.
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แนวทางการปฏิรูป
ประเทศไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2555). *บันทึกอาเซียน “พม่า, เมียนมาร์, เบอร์มา”*. ใน โอกาสที่ประธานาธิบดีพม่ามาเยือน
ประเทศไทยสื่อมวลชนไทยและคนไทยก็แสดงความสับสนขึ้นราคา LPG ภาคครัวเรือน:เพื่อก้อนในมือ
รัฐบาล โดย มนูญ ศิริวรรณ 24 กรกฎาคม 2555
- _____. *บันทึกอาเซียน : “72 ปี ปอเนาะบ้านตาล”* 18 กรกฎาคม 2555
- สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม. (2544). *การวางแผนพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.